

Preek (ingekort) Capelle-Schollevaar, 18 september 2011, 9.15 uur (opening winterwerk)

Thema: *God houdt ons in het oog* naar aanleiding van Genesis 16 (kern: vers 13) en Johannes 1: 44-52

1. Opeens zit je in de woestijn

Hoe is Hagar in de woestijn terechtgekomen? Dat is een heel verhaal! Zo kan dat gaan in je leven. Je had dat nooit verwacht. Het ging juist zo goed. Maar opeens liep alles toch anders. En nu zit je in de woestijn.

2. Verwikkelingen als gevolg van een verkeerde keuze

Hagar betekent: 'Op reis' of 'Op de vlucht'. Pijnlijk toepasselijk... Ze is een Egyptische slavin. Misschien heeft de Farao in Egypte haar wel persoonlijk aan Saraï gegeven, toen Saraï een poosje in de harem van de Farao verbleef, we lazen dat in

hoofdstuk 12. Hagar wordt een speelbal in de handen van Saraï en Abram. Tien jaar wonen ze nu in het beloofde land. Tien jaar geleden hebben ze die belofte gehad, dat God hun nageslacht groot zal maken, en dat de nakomelingen van Abram en Saraï het land Kanaän in bezit zullen krijgen. Maar ja... ze worden wel steeds ouder. Abram is inmiddels 85, en Saraï 75. Om dan te blijven geloven dat je ooit nog samen een kind zult krijgen... dat is bijna onmogelijk.

Ja, Abram heeft die belofte gekregen. Héél zeker. Maar heeft God het dan misschien anders bedóeld? Of is er iets anders aan de hand, waardoor het toch niet doorgaat? Saraï heeft een idee. Een idee dat helemaal in overeenstemming is met de wetgeving van die tijd, en met de gewoonten van de volken daar, in het Midden-Oosten. In de wetten van Hammurabi, ontstaan in de 18e eeuw voor Christus in Babylonië, wordt deze hele gang van zaken precies omschreven. Als een man en een vrouw samen geen kinderen kunnen krijgen, kan de vrouw haar slavin naar voren schuiven. En als haar man dan bij haar slavin een kind verwekt, dan geldt dat kind niet als een onecht kind, maar als een eigen kind van die vrouw. 'Zullen we dát doen?' zegt Saraï. 'We moeten maatregelen nemen!' En Abram stemt ermee in. In de verhoudingen van die tijd heel begrijpelijk. En toch... hier zit de bron van ontzettend veel ellende. Abram en Saraï, ze kunnen het niet opbrengen om op God te wachten, om te vertrouwen dat God toch Zijn belofte zal waarmaken, op Zijn tijd.

En laten we maar heel eerlijk zijn: geloven is ook vaak moeilijk. Tegen alles in vasthouden aan God, en aan Gods Woord en aan Gods beloften, dat is vaak beremoelijk. Zomaar een paar voorbeelden. Je wéét dat er zegen op rust als je eerlijk bent, in je zaken, in je financiën, in je afspraken. Maar de problemen groeien je aan alle kanten boven het hoofd. En als er dan de verleiding is om niet helemaal eerlijk te zijn, blijf dan maar eens standvastig... Of je wéét, diep in je hart, dat de weg die je nu gaat geen goede weg is. Het succes sleept je mee, succes in de sport, of succes in je werk. Je weet dat je God tekort doet, en je familie, en jezelf. Je weet: 'Ik moet daar een keer mee stoppen,' maar elke keer denk je: 'Nu nog niet. Later.' Of je weet eigenlijk heel goed, dat de weg met God de enige goede weg is. Maar je staat alleen, je eigen man, of je eigen vrouw heeft er niks mee. Of je bent single, en je moet altijd maar weer jezelf ertoe brengen om naar de kerk te gaan, om te bidden, om de Bijbel te lezen. Je weet heus wel dat dat de beste weg is, maar het lukt zo vaak niet. Abram en Saraï, ze willen het heus wel, vertrouwen op die belofte van God, maar het wordt ze te moeilijk. Het lukt niet meer. Geloven druist soms in tegen je verstand, en mensen

om je heen kunnen van alles zeggen waardoor je denkt: 'Je hebt ook eigenlijk gelijk, ben ik niet dom bezig als ik tegen de klippen op mijn vertrouwen op God wil stellen?' Saraï gaat voor de bijl, Abram gaat voor de bijl, en Hagar, ja... die heeft geen stem. Er wordt over haar beslist. En inderdaad. Ze wordt zwanger.

Hagar, 'op reis', 'op de vlucht'. En op die reis van haar leven, altijd slavin, altijd ondergeschikt, is ze opeens belangrijk! Zij is zwanger van haar grote baas! En mevrouw Saraï... die heeft nooit een kind gehad! Hagar loopt rond, met haar neus in de lucht, en haar buik naar voren. En uit haar ooghoeken kijkt ze minzaam neer op Saraï.

Rázend wordt Saraï daarom. 'Heb je 't gezien, Abram? Hoe ze met haar neus in de lucht loopt? Het is jóúw schuld, Abram! Omdat ze zwanger is van jóú, kijkt ze op míj neer!'

En terwijl Abram zucht, zegt hij: 'Ja, het is jóúw slavin, jij mag met haar doen wat je wilt.' Dat laat Saraï zich geen twee keer zeggen. En de volgende morgen wordt Hagar voor het oog van iedereen vernederd. Hoe? We weten het niet, maar Hagar is ten einde raad. Ze weet nog maar één ding: 'Ik wil weg hier! Liever de woestijn in, sterven van de dorst, dan hier nog langer wonen. Dit houdt geen mens vol. Straks laat ze me doden!' En daar zit ze nu, zo'n 100 kilometer verderop. In de woestijn, op weg naar Egypte, haar vaderland. Alleen. Wanhopig. Zwanger. Dit is het resultaat van die ene verkeerde keuze van Abram en Saraï. Die ene verkeerde keuze is als een wissel. Die wissel hoeft maar een paar centimeter naar rechts of naar links te schuiven, en de trein komt of in het oosten terecht, of in het westen, honderden kilometers uit elkaar. Dat is de realiteit van ons leven! Het lijken zulke kleine keuzes, maar de gevolgen zijn enorm! De keuze van je partner, van je studie, van een school voor je kind, van een woonplaats. Andere keuzes. Ze hebben niet alleen gevolgen voor jezelf, maar ook voor anderen. Abram en Saraï, zij hebben de keuze gemaakt om niet te wachten op God, en wat is het resultaat? Hagar zit hier in de woestijn. Zal ze ooit Egypte halen? Of zal ze omkomen, onder de brandende zon? Soms weet je het zelf niet. Hoe ben je eigenlijk terechtgekomen in de situatie waarin je nu zit? Ja, het is gebeurd... Maar hoe moet je verder?!

3. God zoekt, en Hij vindt!

En dan... vers 7: 'De Engel van de HERE vond haar bij een waterbron in de woestijn.' Wanneer vindt je iets? Als je naar iets hebt gezocht! De Engel van de HERE is op zoek geweest naar Hagar. Heel bewust.

Wie is dat, de Engel van de HERE? Dat is niet zomaar een engel. Nee, 'de Engel des HEREN'. Wij komen de Engel des HEREN tegen op verschillende plaatsen in het Oude Testament. En elke keer als dat gebeurt ontdekken mensen, plotseling: 'Ik heb niet met een mens te maken, zelfs niet met een engel, ik heb te maken met God Zelf.' Soms komt God Zelf naar beneden, soms komt Hij Zelf naar de aarde, in de gedaante van de Engel van de HERE. Is het dan een wonder, dat heel wat mensen in de loop van de tijd hebben gedacht, bij die Engel des HEREN: 'Zou dat misschien niet Jezus geweest zijn?' Het staat er niet en we krijgen er ook geen antwoord op, maar het is wel een oud-christelijke gedachte.

'De Engel van de HERE vond haar.' Hij was uitgezonden, uit de hoge hemel, heel specifiek voor deze Egyptische slavin. Dat is een indrukwekkende gedachte, als je

daarover nadenkt. Deze vrouw behoort niet bij de uitverkoren familie van Abram, ze is een slavine, en ze komt uit een heidens volk. Maar God is niet alleen de God van Abram en Saraï, Hij is ook de God van Hagar. Hij is niet een stamgod, de god van één groep, Hij is de Schepper van hemel en aarde, Hij is de God van ieder mens. Zoals God ook vandaag de dag niet de God is van de kerkmensen, nee, Hij is de God van ieder mens. Zijn liefde gaat uit naar iedereen, Hij biedt iedereen in Jezus Christus Zijn liefde aan.

Hagar is zó kostbaar in Gods ogen, dat Hij speciaal voor haar in menselijke gedaante neerdaalt op de aarde, en naar haar op zoek gaat. En Hij *vond* haar!

Wat staat er in Johannes 1: 44? 'De volgende dag wilde Jezus naar Galilea vertrekken en Hij *vond* Filippus.'

Jezus is de goede Herder. Hij laat zien wie God is. God is altijd op zoek. Altijd. God zoekt wat verloren is. God zoekt wie verdwaald is. God zoekt wie er eenzaam zit bij een bron in de woestijn. God is op zoek naar ieder mens. God zoekt ook u! Bent u zich dat bewust? Misschien zegt u: 'Ja, natuurlijk, ik ben christelijk opgevoed, ik weet het allemaal, je vertelt me niks nieuws.' Maar geeft u God toegang tot uw héle leven, of alleen tot een stukje van uw leven? Gaat Hij alleen over de zondag, of ook over de maandag? Is Hij alleen Heer over de woonkamer, of ook over uw werkkamer? En over uw slaapkamer? God zóékt je! Hij zoekt je hart! Hij zoekt je ziel! Helemaal! Hélemaal!

4. Opeens besef je: 'God heeft mij in het oog!'

'Hagar, slavine van Saraï, waar komt u vandaan en waar gaat u naartoe?' Natuurlijk, de Engel des HEREN weet dat al. Maar nu moet Hager zelf gaan ontdekken dat Hij het al weet. Hij blijkt alles te weten! En Hij zegt: 'Ga terug naar je meesteres. Stel je onder haar gezag. Dat is niet gemakkelijk. Maar ik geef je nu een belofte: je zult een zoon baren en je moet hem de naam Ismaël geven, dat betekent: God luistert, God hoort, want de HERE heeft je verdrukking gehoord. Ismaël zal een wilde ezel van een mens zijn, altijd aan het zwerven, met altijd weer conflicten met anderen. Maar jouw nageslacht zal zeer talrijk zijn.'

Als Hagar dat hoort, gaat het tot haar doordringen. Deze man, met wie ze in gesprek is, is niet zomaar een mens! Dit zijn woorden van God Zelf! Vers 13: 'En zij gaf de HERE, die tot haar sprak, de naam: U bent de God die naar mij omziet!' Het moet Hager wel gaan duizelen: al die verwickelingen, begonnen met die verkeerde keus van Abram en Saraï, om niet op God te vertrouwen, maar zelf actie te ondernemen, al die verwickelingen, die neemt God in Zijn hand, en Hij gaat ermee verder! En zij, Hager, die voor Abram en Saraï maar een instrument is, een heidens slavinnetje waarmee je kunt doen wat je wilt, zij, Hagar, wordt opgezocht door de allerhoogste God Himself! 'U bent een God die naar mij omziet!'

Stomverbaasd, en diep onder de indruk blijft ze achter: 'Heb ik hier dan Hem gezién, die naar mij omgezien heeft?' Daar kan ze niet bij! Daar kan ze absoluut niet bij! Ze kijkt om zich heen en ze denkt: 'Dit is zó'n bijzondere plek. Deze plaats moet een andere naam krijgen! Bron Lachai-Roï: "Bron van de Levende die mij ziet".'

Na die ontmoeting gaat Hagar op weg. Terug naar Hebron. Terug naar Abram en naar Saraï. Ze vertelt haar verhaal en Abram gelooft haar. Dat blijkt uit de naam die Abram overneemt voor het kind: Ismaël. 'God hoort.'

Hagar gaat op weg, terug naar het gewone leven. Maar ze gaat wel ánders terug. Want ze heeft de de meest grootse, indrukwekkende ontdekking gedaan die een mens kan

doen: 'God heeft mij in het oog!' 'De Heer heeft mij gezien, en onverwacht ben ik opnieuw geboren en getogen...'

5. Zo kunnen we een nieuw seizoen in!

Zullen we met Hagar meelopen? Terug naar het gewone leven. Een nieuw seizoen in. 'Opening winterwerk', zo noemen we deze dienst. Allerlei activiteiten gaan weer van start. Misschien denk je onwillekeurig: 'Nou, daar gaan we weer...' Maar we mogen met Hagar meelopen.

Verwonderd. 'Heb ik echt de HERE gezien? Hoe dan ook: Hij heeft mij gezien! Hij is de God die naar mij omziet!' Lang geleden zat een Duitse vrouw met haar kinderen in de wachtruimte van een station, ergens aan de oostkust van Amerika. Ze was van Duitsland naar Amerika geëmigreerd, maar wat viel het allemaal tegen... Verdrietig keek ze voor zich uit. Opeens werd ze aangesproken, door een vriendelijke dame, die op weg was naar haar trein. Zo even tussendoor maakte ze een praatje. De Duitse vrouw stortte haar hart uit. Haar man was tijdens de reis op zee gestorven. En hier zat ze nu, alleen met haar kleine kinderen, op weg naar Iowa. De dame had niet veel tijd. Ze pakte wat geld, gaf het en zei: 'Alleen? Waarom? Jezus is bij u! Hij zal u nooit alleen laten. Nooit!' Tien jaar later zei die Duitse vrouw: 'Haar woorden gaven mij moed voor heel mijn verdere leven. Als kind kende ik Jezus Christus en ik hield van Hem. Maar ik was hem vergeten. Die paar woorden van die onbekende mevrouw brachten me terug bij Hem. Dat heeft me op de been gehouden en ook blijdschap gegeven temidden van alle zorgen'.

God houdt ons in het oog! Hij ziet ons al, voordat wij Hem zien. Hoe ging het verder met Filippus? Filippus werd gevonden door Jezus, en hij ging weer naar zijn vriend Nathanaël, die heerlijk onder zijn vijgeboom zat. 'Nathanaël, kom mee, we hebben de Messias gevonden, Jezus uit Nazareth.' Maar Nathanaël is sceptisch: 'Kan uit Nazareth iets goeds komen.' Afijn, hij gaat toch mee, en meteen is hij onder de indruk van Jezus. 'Hoe kent U mij?' En dan zegt Jezus: 'Voordat Filippus u riep, zag Ik u al zitten onder uw vijgeboom.'

God heeft je in het oog. En soms wordt dat even héél duidelijk. Zoals vrijdag, toen Jessica werd begraven. Jessica, tien jaar oud. Hier in de kerk heeft ze opgebaard gestaan, met allemaal tekeningen om haar heen, en schilderijen, en kaarsjes, en bloemen, maar vooral veel vlinders, heel veel papieren vlinders.

We liepen naar de begraafplaats, in een lange stoet, achter de open witte koets aan, met twee witte paarden en een witte kist, en op de begraafplaats werd de kist naar het graf gedragen. We stonden er omheen, daar lag de kist, en de mensen kwamen nog wat dichterbij staan. En terwijl we zo even aan het wachten waren, kwam er een vlinder! Niet zomaar een vlinder, nee, een grote vlinder, met prachtige oranje vlekken op zijn vleugels. En die vlinder dwarrelde heel rustig laag over de kist. Toen vloog die naar een neef van Jessica, bleef een tijdje rustig op zijn schouder zitten en vloog toen naar een boom.

God ziet je. Dat besef je lang niet altijd. Misschien wel jarenlang niet. Maar dan opeens, dan zie je Zijn hand. En verwonderd stamel je, net als Hagar: 'Heb ik nou echt Hem gezien, die naar mij heeft omgezien?'

Een nieuw seizoen ligt voor ons. God roept. Hij zegt: 'Kom maar! Wees niet bang, want Ik ben er toch? Ik houd jou in het oog. Ik houd jullie in het oog. En Ik houd ook de mensen om de kerk heen in het oog. Alles is klaar. Ik wacht alleen nog maar totdat jij komt.' Amen.